

КАЛЕНДАРСКИ ПРАЗНИЦИ КОД СРБА У РУМУНИЈИ

Календарски празници и обичаји су битан сегмент народне културе, а за националне мањине они су показатељ и националног идентитета. У раду се указује на очуваност празника и обичаја и на њихов утицај у садашњим условима на живот српске националне мањине у Румунији. Такође се указује на њихову сличност са празницима и обичајима у другим српским областима.

Кључне речи: календарски празници, обичаји, Срби, Банат, Румунија, Србија.²

Проучавање „малих“ заједница холистичким приступом³, односно обухватање истраживачким поступком свих сегмената друштвеног и културног живота групе, чини се да је најприхватљивији начин сагледавања степена њене акултурације и/или асимилације /уп. Павловић, 2013/. Са овим методолошким приступом проучаваоц добија могућност свеобухватног сагледавања унутаргрупног начина живота и организације, затим, утврђивање очуваности народне свести о сопственој самобитности, али и степен до којег је стигла кохезија са другима, пре свега са већинском, заједницом. У овом смислу, издвајање теме календарских празника и обичаја може изгледати недовољно с обзиром на чињеницу да празници представљају само сегмент друштвеног и културног живота мањинске заједнице. У том смислу је неопходно истаћи да досадашње бављење овом темом⁴ показује да празници и празнични обичаји садрже довољно показатеља значајних за одређење унутрашњег стања проучаване заједнице. С друге стране, подразумева се да је њихово разматрање тешко одвојиво од ширег друштвеног контекста, што у крајњој инстанци оставља довољно простора за уочавање

¹ milina.barisic@ei.sanu.ac.rs

² Рад је настао у оквиру Пројекта бр. 47016: *Интердисциплинарно истраживање културног и језичког наслеђа Србије. Израда мултимедијалног интернет портала: Појмовник српске културе*. Подпројекат 2: *Етнолошко и антрополошко тумачење традиције*, који у целости финансира Министарство за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије.

³ О холистичком приступу у проучавању мањина видети: Прелић, 1995; Крел, 2014.

⁴ Истраживањем годишњих (календарских) празника и обичаја у Србији, а, пре свега, у околини Београда, аутор се бави у последњих десетак година.

и евентуално праћење различитих промена које су захватиле друштво, посматрано у целини.

Сагледавање празничног идентитета српске мањине у Румунији пружа одговоре на различита питања, а свакако да је једно од најважнијих – да ли се још увек баштини нешто из корпуса заједничког српског народног празничног идентитета, или је он током времена – а то је готово читав век одвојености од матичне заједнице и њеног „самосталног“ пута развоја, прерастао у локални идентитет мањинске националне заједнице. Истовремено се добија и одговор да ли је у међувремену дошло до значајнијег удаљавања од некада заједничког идентитета српског народа – народа, који се из угла садашњих животних околности Срба у Румунији, може једино посматрати као народ у окружењу.

Разматрање теме празника и обичаја из годишњег календара у садашњем времену код српске заједнице у румунском Банату, као и читавој Румунији, омогућава увид у реалност живљења, али и спознају различитих аспеката историјског, економског, културног развоја Срба на простору данашњег насељења. Исто тако, у проучавању празничног живота српске мањине у Румунији не би се требала превидети неопходност учачавања различитих друштвено-етничких трансформација подстакнутих повлачењем међудржавне границе, чиме су промене у значајнијој мери постале присутније и видљивије у свакодневном животу, па самим тиме и у домену културних кретања. Свакако да је раздвајање некада компактне целине српског народа и „самостални“ развој, као и фактори који су смањили могућности тешње сарадње са српским народом у окружењу, утицали на значајну трансформацију, па и нестајање делова традиционалног народног наслеђа.

Живот Срба у заједништву са другим народима и заједницама на простору Баната, пре формирања румунске државе, подразумевао је, такође, дељење истог географског простора са другима, а у бити је то подразумевало различите друштвене и историјске прилике за развој заједнице, њено преживљавање и опстајање, са учесталим и неретко принудним миграцијама /в. Николић, 1941; Церовић, 2000; Стјепанов, 2011; Павловић, 2013/. Народи који су настањивали простор садашњег румунског Баната били су константно упућени једни на друге, па су, самим тиме, били принуђени да кроз историјско трајање деле заједничку судбину. Контакти са другима, преплитања у многим сферама живота, свакако да су оставили трага у домену језика, народне и верске традиције, музике, игре и др. Иако су кроз историју међусобна преплитања и утицаји били различитог интензитета, свакако да су остале, у мањој или већој мери, трајне последице, не само на живот и обичаје, него на целокупни живот и културу српског народа на простору садашње румунске државе.

Позната је чињеница да је, по окончању ратних дејстава у Првом светском рату, дошло до поделе јединственог етничког простора Баната на два дела која су се наша у различитим државним /Церовић, 2000; Николић, 1941/, али не и у различитим религијским заједницама. Поглед на историјски развој сведочи да се, почев од аустријске, турске, преко аустријско-мађарске окупације банатског простора, па до формирања две државе – државе српског народа оличене у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и државе румунског народа – државе Румуније, одиграло мноштво догађаја у којим је српски народ био приморан да учествује, иако није имао готово никаквог утицаја на њихов ток, а врло често и на исход. Међутим, различити догађаји су подстицали и утирали путеве међусобним различитостима међу народима, па и између српског и румунског народа. И мада су различитости два народа биле далеко мање приметне у почецима њихове кохезије, време и догађаји учинили су да различитости бивају све израженије, а резултат различитих историјских, друштвених, културних и др. процеса јесте садашња реалност на простору Баната која се очитује кроз суживот два народа.

После разграничења Срби су се нашли у позицији да на новим основама организују своју заједницу. У том слислу су услови даљег рада и опстајања на историјском духовном простору били значајно измењени, „српско становништво које се затекло у Румунији прилагођавало се новом положају националне мањине. Порадило се на обнављању српских културних установа (певачких, читаоничких и добротворних удружења), на поновном прикупљању чланства, писању нових статута и изради званичног статута правних лица сходно новим, румунским законима. То је углавном и успевао, тако да је након десетак година ретка била српска заједница без организованог друштвеног и културног живота“ /Бугарски, Степанов, 2011: 56/.

Период који је био у историјском смислу веома болан, што се тиче опстанка српске заједнице, наступио је крајем пете деценије 20. века. Иако је то било, како се говорило, време обнове и изградње, ипак су догађаји који су се одиграли после Другог светског рата значајно променили не само демографску него и културну слику простора, а донекле и свест српског народа. Под новонасталим друштвено-политичким условима становништво се трудило да се што безболније прилагоди преласку на нови поредак и услове организовања свакодневног и празничног живота. У том смислу, „Срби су се групно, здушно и гласно укључили у спровођење друштвених процеса: запошљавање и чак пренебрегавање традиционалних вредности и облика културног деловања, национализација производних средстава, подржављење школа, приступање Румунској комунистичкој партији и њеним сателитским (дечијим, омладинским, женским, професионалним организацијама), учествовање у радним бригадама и акцијама и слично. У многочему су и предња-

чили, што им тада није било од веће користи, а касније им је донело штете“ /Бугарски, Степанов, 2011: 59/.

У захукталости послератног развоја, „за многе изненадно, 28. јуна 1948. искрсла је *Резолуција Информативног бироа о стању у Комунистичкој партији Југославије*“, што је за овдашње Србе представљало „почетак нових искушења, уцена, прилагођавања, попуштања, хапшења, политичких процеса, затвора, расељавања и депортовања, вишеслојног страховања и страдања“ /Исти: 59/. Тек је нормализација међудржавних односа између совјетских и југословенских комунистичких власти која се догодила средином шесте деценије 20. века деловала „благотворно на читав живаљ, па и на Србе у Румунији“ /Исти: 59/. Поменуте одлуке утицале су на животне услове у позитивном смеру. Међутим, последице готово дводеценијског интензивног потирања српског народа и његовог историјског и културног наслеђа у местима са претежно настањеним српским становништвом значајно су утицали на „отуђивање“ народа од самог себе. То је, свакако, у значајној мери утицало на упражњавање, па, самим тим, и очуваност народне баштине, односно на очуваност сећања на културу наслеђа предака па, самим тим, и свог идентитета и својег порекла.

Потирање себе у релативно кратком времену је забрањивајуће, с обзиром на чињеницу да су Срби који су живели на банатском простору у протеклим вековима имали готово увек, са мање или више успеха, израз сопствене самосвојности. Српско „изражавање себе“ може се пратити почев од времена када су живели у вишенационалној и мултикултурној Аустроугарској царевини, односно од времена када су имали, уосталом као и други народи који су били у заједничком суживоту на простору аустроугарског утицаја, одређен степен верских и других права значајних за живот и опстајање на простору некадашње Војне границе. Простор који је захватала Војна граница представљао је у времену свог постојања својеврсну, садашњим речником речено – тампон зону између Аустрије и Турске. У овом смислу је свакако било од значаја „стварање духовног јединства српског народа северно од Дунава и Саве, на традицијама Српске православне цркве“, а што је, свакако, „имало (...) пресудан значај за његов опстанак на овим просторима“ /Степанов, 2007: 5/.

Срби су после разграничења, односно у почецима на нов начин организованог суживота са Румунима, а то је негде од средине треће деценије 20. века, остваривали одређен ниво националних права. Томе је свакако допринела чињеница да су се у време поделе Баната затекли као народ са одраније формираном националном свешћу и релативно солидним бројем становника, али је томе допринело и старање матице да се очувају тради-

ционалне српске вредности на овом простору. Нове околности су, међутим, утицале да се ипак у релативно кратком времену догоди значајно бројчано смањење српског становништва, а што је значајно изменило етничку слику простора. У протеклих стотинак година уочљив је процес изразите депопулације Срба у Румунији у чему су свакако значајног удела имали економски, културни, социолошки, па и политички фактори⁵. Смањење српске мањине, почев од треће деценије 20. века, подстиче на размишљања у чијој је основи спознаја да у историји савремених народа Средње и Југоисточне Европе постоје периоди државног развоја у којем се продукују негативни набоји, а резултат тога су културне и верске искључивости чак и у случајевима када у основи суживот народа не би требало да буде оптерећен прошлошћу због њихове културне блискости, али и верског, економског и другог прожимања.

У румунском делу Баната српски народни обичаји⁶ су се углавном одржавали до времена после Другог светског рата, односно до времена када долази до промене државних структура власти, што је у релативно кратком временском периоду довело до тога да извођење обичаја буде забрањивано и санкционисано. Томе у прилог је ишла и политичка ситуација после 1948. године, која се понајвише одразила на сигурност Срба услед политичких притисака које је нарочито осећало становништво насељено у близини границе са матичном државом, а што се све врло негативно одразило на друштвени живот и обичаје. Последица измењене ситуације на терену, односно међу српском националном мањином јесте, поред осталог, смањење интересовања за изражавање националног идентитета кроз празнична или друштвена окупљања /Јовановић, 2000: 16/. Свој допринос удаљавању од сопственог традиционалног наслеђа свакако да је дала и готово потпуно измењена структура привређивања. Рурално-аграрни тип насеља који је превладавао до Другог светског рата под утицајем политичких одлука и окретањем друштва ка модернизацији која фаворизује живот у градовима довела је до депопулације села, али с друге стране, утицала је да се константно повећава број становника у градовима. Промена места живљења значајан је фактор промена како у свакодневном, тако и у празничном животу породице.

Према подацима из доступне литературе, календарска година је у време традиционалне организације друштвене заједнице била издељена временским сегментима који су значили не само одмор од свакодневних обавеза већ и испуњавање одређених обредно-обичајних „задатака“ од важ-

⁵ О броју становника на основу статистичких података видети: Степанов, 2007.

⁶ Захваљујем се колегиници Јелени Јовановић из Музиколошког института САНУ на могућности да користим податке који се односе на календарске празнике и обичаје, а који су прикупљени у румунском делу Баната приликом њених теренских истраживања за потребе израде магистарске тезе: *Певачко наслеђе Срба у Горњем Банату у Румунији*, одбрањеној на Факултету музичке уметности у Београду 2000. године.

ности за егзистенцију породичне, али и шире заједнице. Дани које називамо празницима од значаја су за појединца и заједницу, па им се стога и посвећивала нарочита пажња у погледу празновања и одржавања обредно-обичајне праксе. Интензитет прослављања календарских празника доживео је значајне трансформације у последњих седамдесетак година, што се, самим тим, одразило и на њихов значај за заједницу – породичну или сеоску, када се упореде садашњост и релативно скорашња прошлост. Празници су у заједници традиционалног типа били један од веома битних кохезионих чинилаца и у том смислу су „помогли“ очувању српског народног бића и његове етничности током историјског трајања, нарочито у временима када је Војна граница била у процесима превирања и ратних сукоба тадашњих великих сила – Аустрије, Мађарске, Турске, али како реалност показује, они то нису у последњих неколико деценија. Празници се могу посматрати као врстом „чуvara“ етничке свести који су, поред других чинилаца, српски народ повезивала у целину – етничку, историјску и друштвену заједницу.

Друштвени процеси који су се одвијали у румунској држави током друге половине 20. века значајно су утицали на преобликовање традиционалне народне културе српске заједнице, па самим тиме, и празника из народног календара, мада су се слични процеси догађали и у другим земљама у којима је покренут процес модернизације са индустријализацијом као главним чиниоцем. Миграције становништва из села у градове, миграције из економских разлога у друге земље, дневно мигрирање становништва због посла или образовања, промене у породичној организацији свакодневног живота, образовање подмлатка, промене у положају жене у породици и друштву, само су неки од фактора који су узроковали корените промене животних навика и схватања, а што је, у крајњој истанци, утицало на прихватање нових друштвених и културних образаца, па самим тим и удаљавање од културе предака. Током последње декаде 20. века, друштвене промене које су подстакнуте догађајима с почетка деведесетих година и после неколико деценија удаљавања од сопственог бића, „отвориле“ су могућност да се крене у процес ревитализације традиционалне културе. Међутим, после година удаљавања од сопствене прошлости то нити је једноставан нити лак процес. На успоравање евентуалне реорганизације некадашње народне културе утичу и нови светски токови, а свакако да је најутицајнији процес глобализације.

У празничној обредно-обичајној пракси чије су садржаје забележили ранији истраживачи српских заједница у Румунији, препознају се елементи који су били у функцији обезбеђивања породичног благостања, родности поља, плодности стоке, једном речју, напретка целокупног домаћинства, али и елементи значајни за ширу заједницу и њену кохезију. Празници, било да се прослављају као породични или у ширем друштвеном кругу, имају изражену друштвену и интегративну функцију. У том смислу су празнич-

на окупљања била важан породични и друштвени догађај којим се одржава традиција, спаја прошлост и садашњост, кроз различите видове окупљања унутар породице, али и дружења са рођацима, пријатељима, познаницима и случајним намерницима. Најупечатљивији пример свакако да је обичај породичне славе која се најдуже очувала управо код српског народа мада је била позната и код других народа на Балкану. Код Срба у Румунији позната је под називом *светац*, *крсно име* или *свечарство*. Светац је некада био највећи празник сваке куће, па се, сходно томе, прослављао „строго поштујући традицију“. Празновао се „без обзира на постојеће тренутно материјално стање. Свеца се славила у ратним годинама, у ропству, при временским непогодама (сушама или поплавама), јер је то у тим условима било једина прилика да се сваке године окупи родбина, пријатељи и познаници, и поразговарају, развеселе се и запевају, пошто су свеца одувек била, а и данас су, у првом реду празник весеља и радости за сваку свечарску кућу“ /Крстић, 2002: 104/. Према сведочењима, чини се да су „црквене славе међу Србима у Темишвару значајније и боље очуване од породичних“ /Павловић, 2013: 162/. Исто тако, за организације Срба у Темишвару било је од посебног значаја одређивање дана када ће се славити. Стога су, „још при оснивању одређивали своје **крсно име**, које су, сматрајући га својим најважнијим даном, врло свечано прослављале све до завршетка Другог светског рата“. Начин прославе крсног имена одређене организације био је идентичан прослављању црквене славе /Павловић, 2013: 163/. Између два рата је у вероисповедним школама у Темишвару прослављан Свети Сава као школска слава. „Данас се Св. Сава слави у свим школама“, а „фабричкој парохији, поред црквене, слави се и занатлијска слава. Сматра се да су занатлије и трговци заветовали заједницу да слави њиховог заштитника – Светог Спиридона Чудотворца (25. децембар)“ /Павловић, 2013: 164-166/⁷.

Увид у писану заоставштину о Србима у Румунији и њиховој народној култури, обавештава нас како о бројности празника у годишњем (календарском) циклусу, тако и о њиховом садржају који су истовремено битни показатељи значаја који су празници имали у прошлости, тачније у времену доминације традиционалне народне културе у њиховом свакодневном животу. Истовремено, њихова бројност и очуваност, макар и у генерацијском сећању, од значаја су за поређења са другим деловима српске заједнице – у Србији или у другим државама из окружења. Календарски циклус празника је на специфичан начин показатељ трансформација и иновација јер њихов смањен, промењен или потпуно избичајен садржај указује да је или у току процес замене свог наслеђа прошлости другим вредностима или да је, пак, процес у току – било да су у питању сегменти културе већинског народа или

⁷ Једно од важнијих занимања Срба у Румунији било је занатство. Већи број еснавских удружења за различите занате указује на значај ове привредне гране до првих деценија 20. века. Више: Церовић, 2007: 173-174.

је по среди култура која је производ савремених светских глобализацијских токова /уп. Радан, 2004: 115-121/.

Описи празничне обичајно-обредне праксе који се проналазе у литератури, а које су оставили ранији истраживачи и записивачи, односе се претежно на традиционални образац празновања који је у релативно садржајнијем обиму опстајао и у једном периоду после Другог светског рата. Емпиријски материјал који се односи на Св. Варвару, Св. Николу, Туциндан, Бадњи дан, Божић, Св. Василија Великог – Нову годину, Богојављење, ускршње покладе, ускршњи пост, Четрдесет севастијских мученика, Лазареву суботу, Цвети, Велики четвртак, Велики Петак, Ускрс, Мали Ускрс, Ђурђевдан, Спасовдан, Духове, Видовдан, Ивањдан, Петровдан, Св. Илију, Преображење, Велику и Малу Госпојину, литије, породичне славе, црквене славе, славе занатлијских удружења⁸, имају велике сличности са празничним обичајима у Војводини, али и другим деловима Србије, што је свакако један од путоказа ка пореклу становништва /уп. Босић, 1996; Недељковић, 1990/.

У структури празничног обредно-обичајног комплекса издвајају се елементи који на формалном и функционалном нивоу одређују празник: *време* извођења обичајних радњи – календарско време (датум прослављања) и дневно време – ујутро, ток дана, вече, ноћ; *простор* празновања и обављања обредно-обичајне праксе – породична кућа, село, црква; *учесници* у празновању и обичајима – мушкарци, жене, старији, млађи, родитељи, деца; *радње* карактеристичне за одређене празнике – припремање празничне хране, посебно хлебова, одлазак у цркву, учешће у различитим опходима у селу, припреме куће за дочек гостију и сл., *празнична „реквизита“* неопходна за извођење обичајно-обредних радњи – предмети који се користе као помоћна средства у време обављања појединих обичајних радњи – дрво, биље, животиње, хлеб, јаја, воће, маске и сл.; различита *веровања* повезана са празником – предвиђање времена, живот и умирање, љубавна магија и слично, свакако да су најваљиднији показатељи очуваности или трансформисаности празничног садржаја, али и самог празновања. Сваки од поменутих елемената је био од важности у празновању, али је и показатељ степена интегрисаности и/ или разједнињености заједнице. За разлику од ранијих истраживача који су били у могућности да директно доживе, макар и поједностављено или само у сегментима, обављање обредно-обичајне праксе, истраживачу у садашњим условима остаје да истраживачки процес прилагоди постојећим околностима. Ако је у прошлости издвајање Срба у погледу сопствене народне културе у односу на друге народе у окружењу омогућавало „заштиту“ од процеса асимилације, народна традиција као део културног наслеђа је у савременим друштвеним кретањима без много утицаја на животне токове, тако да није довољна да их

⁸ Опис садржаја и начин празновања видети: Бугарски, 1982: 85-87; Степанов и др., 1984: 454-456; Крстић, 2002: 103-220; Јовановић, 2000: XIII-XXXVI; Павловић, 2006: 333-344; Павловић, 2013: 144-174.

и у садашњем времену сасвим или, пак, делимично интегрише и самим тиме сачува од делимичне и/ или потпуне асимилације.

Истраживање празничног идентитета истраживачу оставља довољно простора за уочавање како насталих промена, тако и утицаја који су оставили свог трага било да се истраживања обављају синхронно или дијахроно. Промене у економској бази заједнице биле су вишеструке – увођење механизације и технологије у свакодневни живот и рад, савремени цивилизацијски токови друштва у чијој основи су нагла индустријализација која је у релативно кратком времену допринела растакању традиционалног начина живота. У том смислу: „Нестајањем старог начина живота започео је и процес губљења традиционалних обичаја, процес који задире у целокупан традиционални систем, у структуру световних и религијских обреда. Тако, на пример, иако се већина традиционалних обичаја и празника још одржава, у многим од њих изоставља се ранија пратећа обредна пракса или се само делимично врши. Ипак, треба истаћи да се скоро у свим до сада очуваним обичајима *општи сценарио* чува, као и то да су најчешће бројне радње из обредне праксе синтетисане, спојене у један облик са вишезначном симболиком. С једне стране, дакле, неке компоненте разних обичаја још увек добро конзервишу старе митолошко-магијске и религијске елементе, док се друге актуелизују, моделују према савременим моделима урбаног типа, који су једноличнији, уздржанији, мање свечанији“ /Радан, 2004: 120–121/.

С обзиром на то да се све чешће суочавамо са чињеницом да индустријска и урбанизована друштва у трци за профитом губе интерес за све оне вредности које се не уклапају у њихове постављене стандарде, а који су, готово по правилу, саставница процеса глобалних светских токова, намеће се питање: да ли ће празнични садржаји, односно садржаји који су „преживели“ период од средине 20. века до данас, опстати у околностима појачане светске интеграције, или ће у потпуности нестати? Ми можемо само да препостављамо, а време и догађаји у будућности даће реалан одговор!

Литература

- Ивановић Баришић, 2007: Милина Ивановић Баришић, *Календарски празници и обичаји у подавалским селима*. Београд: Етнографски институт САНУ. Посебна издања 57.
- Босић, 1996: Мила Босић, *Годишњи обичаји Срба у Војводини*. Нови Сад: Музеј Војводине – Београд: Студио дизајн.
- Бугарски, Степанов, 2011: Стеван Бугарски, Љубомир Степанов, *Срби у Темишвару. Град. Темишвар: Савез Срба у Темишвару*.
- Јовановић, 2000: Јелена Јовановић, *Певачко наслеђе Срба у Горњем Банату у Румунији*. Београд: Факултет музичке уметности: магистарски рад.

- Крел, 2014. Александар Крел, *Ми смо Немци: етнички идентитет немачке националне мањине у Војводини на почетку 21. века*. Београд: Етнографски институт Сану. Посебна издања, књ.80.
- Крстић, 2002: Борислав Ђ. Крстић, *Народни живот Клисуреца и Пољадијаца*. Темишвар: Савез Срба у Румунији.
- Недељковић, 1990: Миле Недељковић, *Годишњи обичаји у Срба*. Београд: „Вук Караџић“.
- Николић, 1941: Добривој Николић, *Срби у Банату у прошлости и садашњости*. Нови Сад.
- Павловић, 2006. Мирјана Павловић, *Божјићи обичаји Срба у Темишвару*. Београд: Етнографски институт САНУ. Гласник Етнографског института САНУ, LIV, 333-344..
- Павловић, 2013: Мирјана Павловић, *Срби у Темишвару*. Београд: Етнографски институт САНУ. Посебна издања, књ.78.
- Прелић, 1996: Младена Прелић, *Срби у Ловри у Мађарској током XX века*. Будимпешта: Издан.
- Радан, 2004: Михај Радан, „Између традиционалне и савремене народне културе. Узроци и последице процеса преосмишљавања традиционалне народне културе у карашевској етничкој заједници“, у: *Етно културолошки зборник IX*. Сврљиг: Етно-културолошка радионица, 115-121.
- Степанов, 2007: Љубомир Степанов, *Статистички подаци о Србима у Румунији*. Темишвар: Савез Срба у Румунији.
- Церовић, 2007: Љубивоје Церовић, *Срби у Араду*. Нови Сад: Музеј града Новог Сада; Арад: Савез Срба у Румунији – Огранак у Араду.
- Церовић, 2000: Љубивоје Церовић, *Срби у Румунији*. Темишвар: Савез Срба у Румунији.

Milina Ivanović Barišić

CALENDAR HOLIDAYS THE SERBS IN ROMANIAN

(Summary)

Calendar holidays and customs are an important segment of popular culture, and ethnic minority, they are an indicator of the national identity. The paper points to the preservation of the holidays and customs at the Serbian minority in Romania. It also indicates their similarity with the holidays and customs in other Serbian areas.

Key words: Calendar Holidays, Customs, Serbs, Banat, Romania, Serbia.